

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑. พระเถระพิจารณาว่า สรีระนี้ เป็นสิ่งกระทำกิเลสไม่ให้มีที่สิ้นสุด แก่ผู้ที่แลดูอยู่ ในบัดเดี๋ยวนี้เอง ถึงความสิ้นไป ถึงความเสื่อมไปแล้ว จึง (กลับ) ไปที่พักกลางคืน นั่งพิจารณาถึงความสิ้นไปความเสื่อมไปอยู่ กล่าวคาถาว่า

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีอันเกิดขึ้น
และเสื่อมไปเป็นธรรมดา เกิดขึ้นแล้ว
ย่อมดับไป ความสงบแห่ง สังขารเหล่านั้น
เป็นสุข

เจริญวิปัสสนา ได้บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลายแล้ว ฯ

เมื่อท่านบรรลุพระอรหัตแล้ว พระศาสดา มีพระภิกษุสงฆ์แวดล้อม เสด็จจาริกไปถึงเสตัพยนคร เสด็จเข้าไปยังป่าไม้ประคู้ตาย ฯ พวกภริยาของ พระจุลลกาล ได้ยินว่า ข้าว่า พระศาสดาเสด็จมาถึงแล้ว จึงคิดกันว่า พวกเราจักจับสามีของพวกเรา ดังนี้แล้ว จึงส่ง(คน) ให้ไปทูลนิมนต์พระศาสดา ฯ ก็ในสถานที่ที่พระพุทธรเจ้าทั้งหลายไม่ทรงคุ้นเคย ควรที่ภิกษุรูปหนึ่งผู้บอการ ปุ้อาสนะจะต้องล่วงหน้าไปก่อน ฯ เพราะฉะนั้น พระมหากาลเถระ ยืนอยู่ในที่ ห่มจีวร จึงส่งพระจุลลกาลไปด้วยตั้งว่า เธอจงล่วงหน้าไปบอการปุ้อาสนะ ฯ พวกคนในเรือน ทำการหัวเราะเล่นกับท่าน จำเดิมแต่เวลาที่พวกเขาเห็นท่าน (แก๊ง) ปุ้อาสนะต่ำในที่สุดพระสังฆเถระ ลาดอาสนะสูงในที่สุดแห่ง พระสังฆนวกะ ฯ ฝ่ายพระจุลลกาล ชี้แจงว่า พวกท่านอย่าทำอย่างนี้ จงปุ้อาสนะสูงในที่สูง จงปุ้อาสนะต่ำในที่ต่ำ ฯ พวกผู้หญิง ทำที่เป็นไม่ได้ยินคำพูด ของท่าน (รวมกัน) พุดว่า ท่านเที่ยวไปทำอะไรอยู่ ไม่ควรเลยใช้ไหม (กับ) การ ปูลาดอาสนะสำหรับท่าน ท่านลาไครบวช ท่านเป็นผู้ที่ไครอนุญาตให้บวช เพราะเหตุไร ท่านจึงมา ณ ที่นี้ แล้วช่วยกันชิง(จุด) ฝ้านุ่งผ้าห่ม(สบงและจีวร) ออก ให้นุ่งผ้าขาวแล้ววาง (สวม) เทริดมาลาบนศีรษะแล้วส่งไปด้วยตั้งว่า

ท่านจงไปนำพระศาสดามา พวกเราจักปลูลาด (เอง) ฯ จุลกาลนั้น ดำรงอยู่ใน
 ความเป็นภิกษุไม่นานนัก ยังไม่ได้พรรษาเลย ก็สึก จึงไม่รู้สึกละอาย เพราะฉะนั้น
 เขาจึงมิได้มีความรังเกียจด้วยอาภักปิริยานั้นเลย ไปถวายบังคมพระศาสดา
 พากิษุสงฆ์ มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุขมา ฯ ก็ในเวลาเสร็จกัตติกิจของภิกษุ
 สงฆ์ พวกภริยาของพระมหากาลคิดกันว่า หญิงพวกนี้รุ่มจับ(สึก) สามีของตน
 ได้ พวกเราก็จักจับ(สึก) สามีของเราบ้าง จึงนิมนต์พระศาสดา เพื่อประโยชน์
 แก่การเสวยภัตตาหารในวันรุ่งขึ้น ฯ

๒. ก็ในกาลนั้น ภิกษุรูปอื่น ได้ไปเพื่อจัดให้ปลูลาดอาสนะ ฯ พวกนาง
 หาโอกาสไม่ได้ในขณะนั้น นิมนต์ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุขให้
 นั่งแล้ว ได้ถวายภิกษา ฯ ก็จุลกาลมีภรรยา ๒ คน มัชฌิมกาลมี ๔ คน
 มหากาลมี ๘ คน ฯ ฝ่ายภิกษุทั้งหลาย ใครจะทำกัตติกิจ ได้นั่งทำกัตติกิจแล้ว
 (พวก) ที่ปรารถนาจะไปภายนอก ก็ได้ลุกไปแล้ว ฯ ส่วน พระศาสดาประทับ
 นั่งทำกัตติกิจ ฯ ในกาลเสร็จกัตติกิจของพระองค์ หญิงเหล่านั้นทูลว่า พระเจ้าข้า
 พระมหากาล (อยู่) ทำอนุโมทนาแก่พวกข้าพระองค์ (เสร็จ) แล้วจึงจักไป
 ขอพระองค์เสด็จล่วงหน้าไปก่อนเถิด ฯ พระศาสดาตรัสว่า ดีละ ได้เสด็จ
 ล่วงหน้าไปแล้ว ฯ ภิกษุสงฆ์ พอถึงประตูบ้านก็ยกโทษว่า ชื่อโจน พระศาสดา
 ทรงทำเช่นนี้ พระองค์ทรงทราบแล้วจึงทำหรือหนอ หรือว่า ไม่ทรงทราบ
 แล้วทำลงไป วันวาน อันตรายแห่งบรรพชาเกิดแล้วแก่จุลกาล เพราะท่าน
 ล่วงหน้าไปก่อน วันนี้ อันตรายมิได้มี เพราะรูปอื่นล่วงหน้าไป บัดนี้ รับสั่งให้
 พระมหากาลกลับไปแล้วเสด็จมา ก็แล ภิกษุ ผู้มีศีล เพียบพร้อมด้วยอาจารย์
 เหล่านางจักกระทำอันตรายแห่งบรรพชาแก่ท่านเสียละกรรมัง ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เถโร อิหิ สรรี อิทาเนว โอลเณตานิ อปริยญตีกริ หุตวา
อิทาเนว ขยปุตตัม วยปุตตุนติ รตติฏฺฐานัน กนตฺวา นิสีทิตฺวา ขยวย
สมปฺสฺสมานิ

อนิจฺจา วต สงฺขารา อุปฺปาทวชฺชรมฺมิโน

อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺชนฺติ เตสํ วุปฺสโม สุโขติ

กาถํ วตฺวา วิปฺสฺสนํ วทฺตฺเวตฺวา สห ปฏฺิสมฺภิทาหิ อรหฺตตํ ปาปฺณิ ๑

ตสฺมี อรหฺตตํ ปตฺเต สตฺถา ภิกฺขุสงฺฆปรีวฺโต จาริกณฺจรมานิ
เสตพฺยนกริ กนตฺวา สีสฺปาวนํ* ปาวีสิ ๑ จุลลกาลสฺส ภริยาโย สตฺถา กิร
อนฺุปฺตโตติ สุตฺวา อมฺหากํ สามิกํ กณฺหิตฺสามาติ เปเสตฺวา สตฺถาริ
นิมนฺตาเปสฺสุ ๑ พุทฺธานํ ปน อปริจิตฺฏฺฐาเน อาสนปฺลยตฺตี อจิกฺขนฺเตน
เอเกน ภิกฺขุณา ปจฺมตริ กนฺตุํ วฏฺฏฺติ ๑ ตสฺมา มหากาลตฺเถโร
จีวรปารุปนฺฏฺฐาเน จตฺวา ตฺวํ ปฺโรโต กนตฺวา อาสนปฺลยตฺตี อจิกฺขาหิตี
จุลลกาลํ เปเสติ ๑ ตสฺส ทิฏฺฐกาลโต ปฏฺฐาย เกหฺชนา เตน สทฺธิ ปรีหาถํ
กโรนฺตา นิจาสนานิ สงฺฆตฺเถรโกภฺยิ อตฺถรณฺติ อฺจฺจาสนานิ
สงฺฆนวกโกภฺยิ ๑ อิตโร มา เอวํ กโรถ อฺจฺจาสนานิ อฺปริ ปฺลยนาเปถ
นิจาสนานิ เหมจฺจติ อาห ๑ อิตฺถิโย ตสฺส วจฺนํ อสฺสณฺติโย วีย ตฺวํ กิ
กโรนฺโต วิจฺรสิ กิ ตว อาสนานิ ปฺลยนาเปตุํ น วฏฺฏฺติ ตฺวํ กํ อปฺจฺฉิตฺวา
ปพฺพชฺชิตฺวา เกน ปพฺพชฺชิตฺวา กสฺมา อิชาคโตสิตี วตฺวา นิวาสนปารุปนํ
อฺจฺฉินฺทิตฺวา เสตกานิ วตฺถานิ นิวาเสตฺวา สีสฺเส มาลาจุมพฺภุกํ จเปตฺวา
กจฺจ ตฺวํ สตฺถาริ อาเนหิ มยํ อาสนานิ ปฺลยนาเปสฺสามาติ ปหิณฺตีสุ ๑
โส นจิริ ภิกฺขุภาเว จตฺวา อวสฺสโก ว อุปฺปพฺพชิตฺวา ลชฺชิตฺตุํ น ชานาติ

* ในหน้าแรกของเรื่องเป็น สีสป. แต่ในหน้านี้เป็น สีสป. แม้ในฉบับเก่าๆ เช่น ฉบับพิมพ์ พ.
ศ. ๒๕๒๘ ก็เป็น สีสปาวน.

ตสุมา เตน อากปฺเปน นีราสงฺโกว คนฺตฺวา สตุถาริ วนฺทิตฺวา พุทฺธปฺปมฺขิ
 ภิက္ขุสงฺฆมิ อาทาย อากโต ฯ ภิက္ขุสงฺฆสฺส ปน ภตฺตทิจฺจาวสานเ
 มหากาลสฺส ภริยาโย อิมานิ อตฺตโน สามิโก คหิโต มยฺปิ อุมหากิ
 สามิกิ คณฺหิสฺสามาติ จินฺตฺตฺวา ปฺนทิวสตุถาย สตุถาริ นิมนฺตยิฺสุ ฯ

๒. ตทา ปน อาสนปฺลฺลาปนตุถิ อญฺโฆ ภิက္ขุ อคฺมาสิ ฯ ตา
 ตสฺมี ขณฺเณ โองาสิ อลภิตฺวา พุทฺธปฺปมฺขิ ภิက္ขุสงฺฆมิ นิสิทาเปตฺวา ภิภฺ
 อทฺสิ ฯ จุลลกาลสฺส ปน เทว ภริยาโย มชฺฌิมกาลสฺส จตฺสฺโส มหากาลสฺส
 อญฺจ ฯ ภิက္ขุปี ภตฺตทิจฺจํ กาดุกามา นิสิติตฺวา ภตฺตทิจฺจมกฺสิ พหิ คนฺตฺกามา
 อญฺจาย อคฺมฺสิ ฯ สตุถา ปน นิสิติตฺวา ภตฺตทิจฺจํ กริ ฯ ตสฺส ภตฺต-
 ทิจฺจปริโยสานเ ตา อิตฺติโย ฆนฺเต มหากาโล อุมหากิ อญฺโฆทฺนํ กตฺวา
 คมิสฺสตี ตุมฺเห ปฺรโต กจฺจถาติ วทิสฺสุ ฯ สตุถา สาธฺติ วตฺวา ปฺรโต อคฺมาสิ ฯ
 คามทฺวาริ ปตฺวา ภิက္ขุสงฺโฆ อชฺฌายิ กิณฺนามตฺ สตุถารา กตฺ คตฺวา นฺ โข
 กตฺ อูทาหุ อชานิตฺวา หิยฺโย จุลลกาลสฺส ปฺรโต คตฺตฺตา ปพฺพชฺชนฺตฺราโย
 ชาโต อชฺช อญฺญสฺส ปฺรโต คตฺตฺตา อญฺตฺราโย นาโหสิ อิทานิ สตุถา
 มหากาลิ นีวตฺเตตฺวา อากโต สีลฺวา โข ปน ภิက္ขุ อาจารสมฺปนฺโน
 กริสฺสนฺติ นฺ โข ตสฺส ปพฺพชฺชนฺตฺรายนฺติ ฯ